

DELEGATURA

UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 19.12.2008r.

RKT-430-04/08/SB

DECYZJA Nr RKT- 93/ 2008

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w Wodzisławiu Śl.

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu Śl., **karę pieniężną** w wysokości 50 000 zł (słownie złotych: pięćdziesiąt tysięcy), co stanowi równowartość 13 958, 68 euro (słownie: trzynaście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt osiem euro i sześćdziesiąt osiem centów), za nieudzielenie informacji żądanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 50 w/w ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w toku postępowania w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów prowadzonego pod sygnaturą akt RKT-61-34/08/SB.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), postanawia się obciążyć Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu Śl. kosztami przeprowadzonego postępowania i zobowiązuje się ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 30 PLN (słownie złotych: trzydzieści).

Uzasadnienie

Dnia 02.06.2008r. wszczęto z urzędu postępowanie w sprawie nałożenia na Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu Śl. (zwany dalej także Bankiem oraz przedsiębiorcą) kary pieniężnej z tytułu nieudzielania informacji żądanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także organem antymonopolowym) na podstawie art. 50 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwaną dalej również ustawą antymonopolową). Postanowieniem nr 2 z dnia 02.06.2008r. zaliczono w poczet dowodów wezwania kierowane do przedsiębiorcy w toku postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów o sygn. akt RKT-61-34/08/SB oraz zwrotne potwierdzenia doręczenia tych pism (Karty nr 4-15). Kolejnym Postanowieniem nr 3 z dnia 01.08.2008r. zaliczono dokumenty zgromadzone w trakcie kontroli przeprowadzonej w

siedzibie przedsiębiorcy oraz dostarczone później dokumenty finansowe w ramach powyżej powołanego postępowania (Karty nr 23-25).

W toku niniejszego postępowania przedsiębiorca nie ustosunkował się do treści Postanowienia nr 1 o wszczęciu postępowania.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje.

Bank prowadzi działalność polegającą m.in. na udzielaniu kredytów oraz administrowaniu depozytami na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (Karty nr 16-18).

Dnia 29.02.2008r. zostało wszczęte postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu Śl., bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 przywołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (sygnatura akt RKT- 61-34/08/SB). W toku przedmiotowego postępowania, pismem – zawiadomieniem o wszczęciu postępowania z dnia 29.02.2008r. przedsiębiorca został wezwany do podania daty, od której w umowach kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne oraz w Regulaminie udzielania kredytów detalicznych osobom fizycznym zawieranych z konsumentami wykorzystywane są ocenione postanowienia. Wezwano również do określenia wartości całego osiągniętego przez Bank w 2007r. przychodu ogółem w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zaznaczono równocześnie, iż w sytuacji, gdy Bank nie posiada jeszcze ostatecznego rozliczenia przychodu, może podać szacunkową wartość osiągniętego w 2007r. ww. przychodu. Powyższe informacje należało udokumentować (Karty nr 9-10). Z pisma Poczty Polskiej z dnia 15.04.2008r. wynika, że ww. wezwanie zostało przedsiębiorcy doręczone dnia 03.03.2008r. (Karta nr 12). W związku z brakiem odpowiedzi, dnia 11.04.2008r. organ antymonopolowy ponownie zwrócił się do przedsiębiorcy o przekazanie stosownych informacji i dokumentów (Karta nr 11). Przedmiotowe pismo zostało odebrane w dniu 14.04.2008r. (Karta nr 14). Kolejny monit został nadany w dniu 29.04.2008r., a podjęty 5.05.2008r. (Karty nr 13, 15).

Z uwagi na brak odpowiedzi, na wszystkie ww. pisma w dniu 23.07.2008r. przeprowadzona została kontrola bezpośrednia w siedzibie przedsiębiorcy. W trakcie przedmiotowej kontroli zgromadzono niezbędne dokumenty (Karty nr 24-25).

Organ antymonopolowy zważył, co następuje.

I.

Stosownie do art. 50 ust. 1 ustawy antymonopolowej przedsiębiorcy są obowiązani do przekazywania wszelkich koniecznych informacji i dokumentów na żądanie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Realizacja zadań spoczywających na Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podejmowanych w interesie publicznoprawnym wymaga współdziałania ze strony przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który nie spełni ciążącego na nim na mocy art. 50 ust. 1 w/w ustawy obowiązku, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 50 000 000 euro. Należy zauważyć, że na możliwość nałożenia przedmiotowej kary nie ma

wpływu okoliczność, czy przedsiębiorca nie udzielił informacji żądanych umyślnie, czy nieumyślnie.

Jak wyżej wskazano organ antymonopolowy trzykrotnie, tj. w pismach z 29.02.2008r. 11.04.2008r., 29.04.2008r. zwracał się do Banku o przekazanie informacji i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania w sprawie podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Wszystkie ww. pisma zostały przedsiębiorcy prawidłowo doręczone.

Art. 50 ust. 2 ustawy antymonopolowej stanowi, że żądanie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów powinno zawierać wskazanie zakresu informacji i okresu, którego dotyczą, wskazanie celu żądania oraz wskazanie terminu udzielenia informacji, a także pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd. W uzasadnieniu do wyroku z dnia 07. 04. 2004r. (sygn. akt III SK 31/2004) Sąd Najwyższy wskazał, że obowiązek udzielenia informacji jest możliwy do zrealizowania (z zagrożeniem sankcją za jego naruszenie) tylko wówczas, gdy skierowane do przedsiębiorcy żądanie określa wszystkie elementy wymienione w art. 50 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym miejscu należy zauważyć, że pisma organu antymonopolowego kierowane do przedsiębiorcy spełniały ww. wymogi. W każdym z nich wskazano zakres żądanych informacji. We wszystkich pismach pouczone przedsiębiorcę o tym, że w przypadku nieudzielenia informacji lub udzielenia informacji nieprawdziwych albo wprowadzających w błąd, na mocy art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej będzie mogła zostać nałożona kara pieniężna. Podana była podstawa prawna żądania, a także cel, tj. żądanie informacji w związku z prowadzonym postępowaniem na podstawie art. 49 ust.1 ustawy antymonopolowej. Ze względu na fakt, iż w każdym z monitów były żądane te same informacje i dokumenty, w każdym z nich były powołane wcześniejsze wezwania.

Pomimo prawidłowego doręczenia pism, w których precyzyjnie określono zakres stawianego żądania, organ antymonopolowy nie uzyskał informacji. Przedsiębiorca nie udzielił żadnej odpowiedzi na przedmiotowe pisma.

Obowiązkiem przedsiębiorcy wyrażonym w art. 50 ustawy antymonopolowej jest udzielanie Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów żądanych informacji w sposób rzetelny oraz w wyznaczonym terminie. Choć w art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej nie wskazano wyraźnie, że karze podlega nieudzielenie przez przedsiębiorcę informacji w wyznaczonym terminie, to zgodnie z ustalonym orzecnictwem, tak przepis ten należy interpretować. W wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z 16. 12. 1998r. (sygn. akt XVII Ama 62/98) Sąd ten stwierdził, że nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko, jakoby przedmiotowy przepis nie obejmował swym zakresem zwłoki w udzielaniu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów żądanych przez niego danych, a jedynie ich nieudzielenie. Taka interpretacja ww. przepisu pozostawałaby zdaniem Sądu w oczywistej sprzeczności z kryterium racjonalności, które powinno być brane pod uwagę przy interpretacji przepisów prawa. Inna wykładania oznaczałaby zgodę na bezkarne blokowanie przez przedsiębiorcę zadań organu antymonopolowego. Identyczne stanowisko zostało wyrażone przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wcześniej działający pod nazwą Sąd Antymonopolowy) w wyroku z dnia 09.07.2003r. (sygn. akt XVII Ama 98/2002), a także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07.04.2004r. (sygn. akt III SK 31/2004). Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku wskazał, że chociaż art. 101 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej

stanowi wyraźnie o nałożeniu kary pieniężnej w razie nieudzielenia informacji, natomiast nie mówi nic wprost o sankcjonowaniu karą pieniężną przekroczenia przez przedsiębiorcę terminu na udzielenie informacji, to oczywiste jest, że sformułowanie „nieudzielenie informacji” oznacza w kontekście ww. przepisu art. 101 ust. 2 pkt 2, zarówno nieudzielenie informacji w ogóle, jak i udzielenie informacji po wyznaczonym przez Prezesa Urzędu terminie. Sąd podkreślił, że przekazanie stosownych informacji ma służyć sprawnemu i efektywnemu przeprowadzeniu postępowania, w związku z czym należy przyjąć, że nieudzielenie informacji w terminie (udzielenie ich po upływie wyznaczonego terminu) stanowi tą samą przeszkodę w osiągnięciu tego celu, jak ich nieudzielenie w ogóle. Pomimo, iż powyżej przywołane wyroki zapadły pod rządami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to orzecznictwo to należy uznać za aktualne także w aktualnym stanie prawnym. Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007r. rozważana kwestia została uregulowana w analogiczny sposób, a zatem nie występują różnice, które nakazywałyby odejście od ustalonej linii orzecznictwa i w konsekwencji tego odmienną ocenę prawną badanego zagadnienia.

Przedsiębiorca niedostarczając żądanych przez organ antymonopolowy informacji, utrudnił prowadzenie postępowania. W konsekwencji przedmiotowego zaniechania konieczne było przeprowadzenie kontroli bezpośredniej w siedzibie przedsiębiorcy. Posiadanie informacji o uzyskanym przez Bank przychodzie w roku 2007 było konieczne w sytuacji ewentualnego nałożenia kary na przedsiębiorcę z tytułu stosowanej praktyki polegającej na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów. Natomiast informacja o dacie, od kiedy przedsiębiorca stosuje zakwestionowane postanowienia była niezbędna w celu ustalenia długości stosowania zakwestionowanych praktyk, co ma bezpośredni wpływ na wymiar kary. W przedmiotowej sprawie nie ma również znaczenia fakt, iż przedsiębiorca w dalszym toku postępowania w sprawie podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dostarczył żądane przez organ antymonopolowy informacje.

W świetle przedstawionych okoliczności należy stwierdzić, że nałożenie na Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu Śl. kary określonej w ww. artykule ustawy jest uzasadnione.

Zgodnie z przywołanym art. 106 ust. 2 pkt. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów organ antymonopolowy może nałożyć karę pieniężną stanowiącą równowartość do 50 000 000 euro. Stosownie do art. 5 ustawy antymonopolowej wartość euro, o której mowa w przepisach ustawy, podlega przeliczeniu na złote według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary. Średni kurs waluty euro z dnia 31.12.2007r. wyniósł 3,5820 zł. W związku z tym maksymalna wysokość kary, jaka może zostać w niniejszym przypadku nałożona wynosi 179 100 000 zł.

Kary nakładane na mocy art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej są karami związanymi z naruszeniami proceduralnymi uczestnika postępowania. Są to sankcje za naruszenie (niedotrzymanie) obowiązku natury procesowej o charakterze prewencyjnym, represyjnym i dyscyplinującym. Mają one na celu zniechęcenie przedsiębiorców do nieprzestrzegania obowiązku udzielania informacji na żądanie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Nałożenie kary należy traktować jako podkreślenie naganności zachowania przedsiębiorcy. Orzeczona kara powinna więc stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. Jej nałożenie powinno również przyczynić się w przyszłości do zapobieżenia zaistnienia podobnych sytuacji, do tej, jaką opisano w niniejszej decyzji.

W świetle powyższych okoliczności organ antymonopolowy ustalił wysokość kary na 50 000 zł (słownie: pięćdziesiąt tysięcy), co stanowi równowartość 13 958, 68 euro (słownie:

trzyście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt osiem euro i sześćdziesiąt osiem centów). Zdaniem Prezesa Urzędu wymiar kary pieniężnej w tej wysokości jest uzasadniony stopniem zawinienia przez przedsiębiorcę, a także jego możliwościami finansowymi.

Ustalając wymiar kary kierowano się wskazówkami zawartymi w art. 111 ustawy antymonopolowej, który stanowi, że należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów tej ustawy. W niniejszym przypadku pierwsze wezwanie skierowano do przedsiębiorcy w lutym 2008r. Przedsiębiorca nie dostarczył żądanych dokumentów również w wyniku wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary. Dopiero w skutek przeprowadzonej w siedzibie przedsiębiorcy bezpośredniej kontroli, zgromadzono niezbędne informacje.

Ustalając wymiar kary nakładanej na Bank wzięto pod uwagę rodzaj naruszenia, jakiego dopuścił się ten przedsiębiorca. Pomimo prawidłowego doręczenia pism, nie przesłał on żądanej odpowiedzi, ignorując kierowane do niego wezwania. Przy określaniu wysokości kary zważono na fakt, że przedsiębiorca nie dopuściła się wcześniej naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej. Przy ustalaniu wysokości kary uwzględniono też finansowe możliwości przedsiębiorcy, kierując się wysokością osiągniętego w 2007r. przychodu.

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu przedmiotowej praktyki, uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla strony niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej.

Uwzględniając powyższe okoliczności orzeczono, jak w punkcie I sentencji decyzji.

II.

Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy antymonopolowej, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Postępowanie przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w Wodzisławiu Śl. w sprawie nałożenia kary, zostało wszczęte z urzędu. Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania w punkcie I decyzji nałożono na przedsiębiorcę karę. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki w wysokości 30 zł związane z korespondencją prowadzoną z przedsiębiorcą. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości 30 zł (słownie złotych: trzydzieści).

Wobec powyższego orzeka się jak w punkcie II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479²⁸ § 1 pkt 2 Kpc, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Maciej Frągsztajn